

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny
za rok 2019**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Działania realizowane w 2019 r. w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019	3
1. Asysta rodzinna.....	4
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.....	8
3. Nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne.....	10
4. Pomoc finansowa, rzeczowa i usługi opiekuńcze dla dzieci.....	10
5. Działania na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych....	12
6. Pozostała działalność MOPS w Pile na rzecz rodzin z dziećmi.....	12
III. Wydatki w ramach realizacji celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019 poniesione w 2019 r.....	14
1. Wydatki Gminy Piła na utrzymanie dzieci w różnych formach pieczy zastępczej...	14
2. Wydatki związane z zatrudnieniem asystentów rodziny.....	16
IV. Osiągnięte rezultaty.....	19
V. Podsumowanie.....	20

I. Wstęp

Rok 2019 był ósmym rokiem wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.), a jednocześnie ostatnim rokiem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019, przyjętego Uchwałą Nr XXXIII/489/17 Rady Miasta Piły z dnia 28 marca 2017 r.

Program, zgodnie z założeniem ustawy, obejmował działania mające na celu poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej oraz podniesienie ich kompetencji w zakresie prawidłowego sprawowania opieki nad dziećmi, by mogły one wychowywać się w rodzinach biologicznych.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia zarówno stan realizacji zadań ustawowych nałożonych na gminę, jak i zakończonego Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019.

II. Działania realizowane w 2019 r. w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile udzielił pomocy społecznej 779 rodzinom z dziećmi. Liczba ta w latach 2017-2019 systematycznie spadała. Niezmiennie za to kształtuje się struktura tych rodzin. Wśród nich nadal przeważają rodziny z 1 lub 2 dziećmi. Ilustruje to poniższa tabela.

Tabela 1. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS w Pile w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Łączna liczba rodzin z dziećmi	866	854	779
Rodziny z 1 dzieckiem	359	328	302
Rodziny z 2 dziećmi	305	312	280
Rodziny z 3 dziećmi	130	146	134
Rodziny z 4 dziećmi	51	42	41
Rodziny z 5 dziećmi	11	17	13
Rodziny z 6 dziećmi	6	4	6
Rodziny z 7 i więcej dziećmi	4	5	3

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W grupie rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w 2019 r. było **331** rodzin niepełnych, wśród których zdecydowanie przeważały rodziny z jednym i dwojgiem dzieci (**73%**).

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, podobnie jak w poprzednich latach, jest jednym z głównych powodów, dla których rodziny z dziećmi otrzymywały wsparcie ze strony MOPS w Pile.

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej

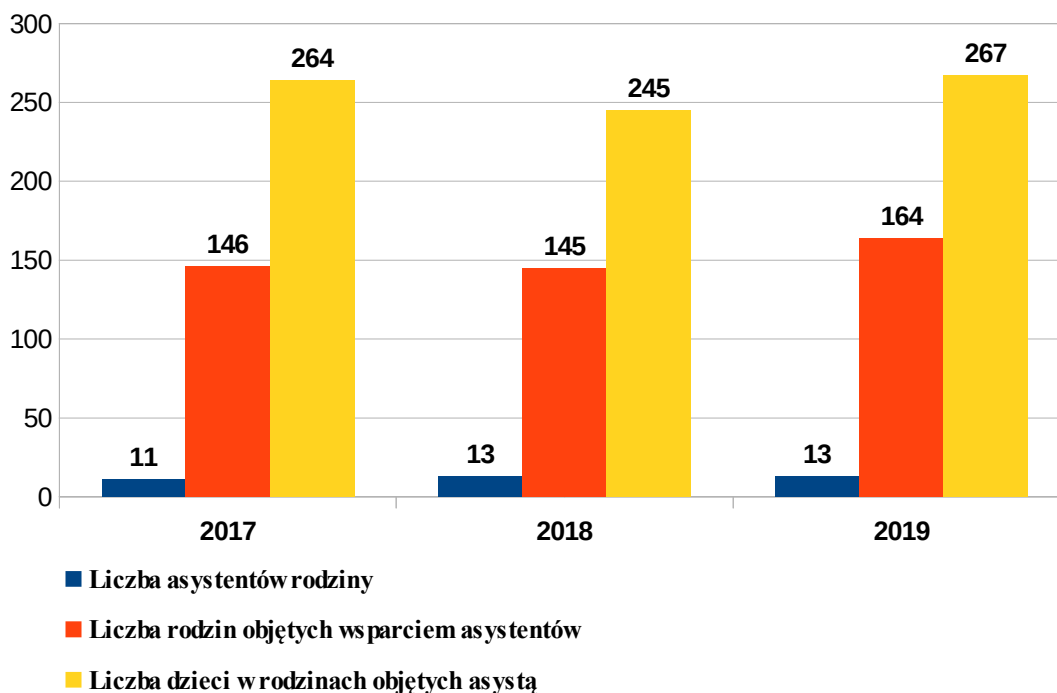
Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Długotrwała lub ciężka choroba	1.128	1.130	1.123
Ubóstwo	1.219	988	902
Bezrobocie	1.062	893	804
Niepełnosprawność	867	865	781
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	455	439	426

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

1. Asysta rodzinna

To kluczowe zadanie Gminy Piła w zakresie wspierania rodzin z dziećmi od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Niezmiennie realizowane jest przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej funkcjonujący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile. Liczba zatrudnionych w nim asystentów rodziny systematycznie rośnie, co jest odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności. W roku ubiegłym MOPS w Pile zatrudnił **13** asystentów rodziny. Wzrost zatrudnienia w Zespole ds. Asysty Rodzinnej był możliwy dzięki regularnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych – tj. środków z budżetu państwa, o które gmina wnioskowała w ramach programu "Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej", realizowanemu nieprzerwanie od 2012 r. oraz środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektów opracowanych i realizowanych przez MOPS w Pile. Szczegółowe informacje na temat wydatków na zatrudnienie asystentów rodziny znajdują się w dalszej części opracowania.

Wykres 1. Dane o liczbie asystentów i rodzin objętych ich wsparciem w latach 2017-2019

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W 2019 r. po raz pierwszy asystą objętych zostało **55** nowych rodzin. Wśród rodzin, z którymi pracowali asystenci, była **1** rodzina, w której asysta realizowana była w oparciu o *ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"* (tj.: Dz.U. z 2019r. poz.473).

Rodziny, które korzystały ze wsparcia w postaci asysty rodzinnej w 2019 r. można podzielić na kilka typów. Ilustruje to poniższa tabela.

Tabela 3. Typy rodzin objętych asystą w 2019 r.

Wyszczególnienie		Liczba rodzin
Rzeczywista liczba rodzin objętych asystą rodzinną		164
Podział rodzin ze względu na sposób przydzielenia asysty	Za zgodą rodziny	147
	Zobowiązanie postanowieniem sądu	17
Podział rodzin ze względu na skład rodziny*	Rodziny sprawujące opiekę nad dziećmi	142
	Rodziny, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej	43

* liczby rodzin nie należy sumować

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W 2019 roku asystenci zakończyli pracę z **41** rodzinami. Powody zakończenia asysty przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Powody zakończenia asysty rodzinnej w 2019 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	
	I półrocze	II półrocze
Realizacja celów	15	7
Brak współpracy ze strony rodziny	4	3
Brak efektów prowadzonej pracy	5	0
Zmiana metody pracy z rodziną lub zmiana miejsca zamieszkania rodziny	6	1
Ogółem	30	11

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Przeciętny czas pracy asystenta z jedną rodziną wyniósł 27 miesięcy (rekomendowany przez metodyków czas pracy z jedną rodziną wynosi do 36 miesięcy).

Asystenci rodziny większość działań realizowali wspólnie z rodzinami, przy aktywnym udziale ich członków. Wśród nich można wymienić:

- planowanie budżetu domowego,
- wsparcie kobiet w ciąży, pomoc w przygotowaniu się na urodzenie dziecka, edukacja w zakresie pielęgnacji noworodków i małych dzieci,
- modelowanie zabaw rodziców z dziećmi,
- edukowanie w zakresie spędzania czasu wolnego z dziećmi,
- trening w zakresie przygotowywania posiłków (np. sporządzanie listy zakupów, udzielanie wskazówek w zakresie gotowania, przechowywania żywności itp.),
- towarzyszenie rodzinom przy załatwianiu spraw urzędowych, podczas wizyt u lekarza,
- kontakt z jednostkami oświatowymi, do których uczęszczają dzieci,
- organizowanie pomocy w lekcjach dla dzieci,
- motywowanie rodzin do udziału w zajęciach mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,

- pomoc w nawiązywaniu kontaktów rodziców biologicznych z rodzinami zastępczymi i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w sytuacjach, gdy dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej,
- wsparcie rodziców biologicznych podczas kontaktów z dziećmi, w tym zwłaszcza podczas urlopowań do domu rodzinnego na okres wakacji, ferii, świąt.

Katalog działań podejmowanych przez asystentów z rodzinami jest bardzo szeroki, uzależniony od jej potrzeb oraz kompetencji rodziców.

Pracownicy Zespołu ds. Asysty Rodzinnej oraz pracownicy socjalni w ramach obowiązków służbowych w zakresie wspierania rodziny podejmowali także szereg działań na rzecz rodziny, w tym w ramach współpracy z instytucjami pracującymi na rzecz dzieci i rodzin.

Tabela 5. Inne działania w zakresie wspierania rodziny podejmowane przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych w 2019 r.

Wyszczególnienie	Liczba działań
Opracowanie planów pracy z rodzinami*	190
Sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodzin objętych asystą rodzinną	225
Opracowanie pism do instytucji dotyczących rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	403
Sporządzanie sprawozdań do sądu o sytuacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	99
Opracowanie pism o sytuacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz opinii o rodzinach zastępczych, a także kandydatach do pełnienia tej funkcji	330
Udział w posiedzeniach Zespołów ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	182

*Liczba nie obejmuje planów pracy z rodziną sporządzonych w 2018 r., realizowanych również w 2019 r.

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Ponadto asystenci rodziny, zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, podnosili kompetencje i doskonalili warsztat pracy uczestnicząc w:

- 3 szkoleniach, w tym: "Zakres systemów informatycznych – Sygnity" – 13 asystentów rodziny oraz kierownik Zespołu ds. Asysty Rodzinnej; Obsługa PSZ.e-dok" – 13 asystentów rodziny i kierownik Zespołu ds. Asysty Rodzinnej; "Empowerment w pracy asystenta rodziny" – 13 asystentów rodziny;
- 1 superwizji indywidualnej, w której uczestniczyło 10 asystentów rodziny oraz kierownik Zespołu ds. Asysty Rodzinnej.

2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie

Zadania z zakresu pomocy rodzinom z dziećmi, podobnie jak w poprzednich latach, w 2019 r. realizowane były również przez organizacje pozarządowe, którym Gmina Piła powierzyła je w drodze konkursu, zgodnie z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 668). Działania te zestawia poniższa tabela.

Tabela 6. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz rodzin z dziećmi w 2019 r.

Zadanie	Realizator	Liczba uczestników
PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO		
Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły w formie kół zainteresowań w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych	Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży Piła, ul. św. Jana Bosko 1	15
ORGANIZOWANIE CZASU WOLNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY		
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły w formie zajęć tanecznych w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych	Stowarzyszenie Taneczne „Nie Bój Się Marzyć” Piła, ul. Ludowa 35	10

Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły w formie zajęć nauki gry w tenisa ziemnego w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych	Uczniowski Klub Sportowy MARIO Piła, ul. Dąbrowskiego 131	10
WYPOCZYNEK LETNI		
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji dwutygodniowej półkolonii	Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży Piła, ul. św. Jana Bosko 1 Oratorium przy ul. św. Jana Bosko 1	30
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji dwutygodniowej półkolonii	Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży. Piła, ul. św. Jana Bosko 1 Oratorium przy ul. Libelta 3	20
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji dwutygodniowej półkolonii	Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży ul. św. Jana Bosko 1 Salezjańska Szkoła Podstawowa przy ul. Andersa 34	30
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji dwutygodniowej półkolonii tanecznej	Stowarzyszenie Taneczne „Nie Bój Się Marzyć” Piła, ul. Ludowa 35	30
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji dwutygodniowej półkolonii nauki gry w tenisa ziemnego	Uczniowski Klub Sportowy MARIO Piła, ul. Dąbrowskiego 131	20
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji 10-dniowej kolonii w górach	Zachodniopomorski Związek Towarzystw Krzewienia Kultury Fizycznej Szczecin, ul. Garncarska 5	40
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji 10-dniowej kolonii nad morzem	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Oświatowo- Wychowawczych im. Teresy Kras 20-301 Lublin ul. Fabryczna 15	40

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piły

3. Nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne

Podobnie jak w poprzednich latach także w 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile prowadził działalność w zakresie nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin przeżywających kryzys, borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Niezmiennie realizowana była ona w ramach Klubu Integracji Społecznej, projektów oraz ogólnej działalności MOPS w Pile. Liczbę zrealizowanych konsultacji ilustruje poniższa tabela.

Tabela 7. Nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne realizowane w MOPS w Pile w 2019r.

Rodzaj konsultacji	Liczba zrealizowanych konsultacji
Konsultacje psychologiczne	1 142
Konsultacje pedagogiczne	199
Konsultacje prawne	128
Konsultacje z doradcą zawodowym	80
Konsultacje z pośrednikiem pracy	90
Konsultacje z terapeutą uzależnień	125
Konsultacje ze specjalistami pracy socjalnej ds. osób z problemem przemocy w rodzinie*	371
Ogółem	2 135

*Konsultacje odbywały się w ramach działalności grup roboczych realizujących procedurę "Niebieskie Karty".

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

4. Pomoc finansowa, rzeczowa i usługi opiekuńcze dla dzieci

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w roku ubiegłym przyznawał szereg świadczeń skierowanych do rodzin z dziećmi. Należą do nich świadczenia przyznawane w ramach realizacji rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" w postaci opłacenia posiłków dla dzieci w szkołach i przedszkolach. Ww. formą wsparcia w 2019 r. objętych zostało:

- 296 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki szkolnej,

- **601** dzieci do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, korzystających z posiłku na podstawie decyzji MOPS,
- **77** dzieci korzystających z posiłku w oparciu o decyzje dyrektorów jednostek oświatowych.

Na rzecz rodzin z dziećmi o szczególnych potrzebach zdrowotnych świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze. Z tej formy pomocy skorzystało **6** dzieci.

Ponadto rodzinom z dziećmi udzielano wsparcia w formie świadczeń pieniężnych. Świadczenia te ilustruje poniższa tabela.

Tabela 8. Świadczenia pieniężne dla rodzin z dziećmi przyznane w 2019 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie	Liczba dzieci (osób uprawnionych), na które wypłacono świadczenie
Zasiłek rodzinny	2 288	4 047
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	436	445
Jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za życiem”	6	6
Świadczenia rodzicielskie	249	259
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	523	698
Świadczenie wychowawcze	8 272	12 373
Jednorazowe świadczenie „Dobry Start”	6 192	8 357
Stypendia szkolne	310	817
Zasiłek szkolny	1	1

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Według stanu na październik 2019 r. (tj. ostatni miesiąc okresu zasiłkowego 2018/2019) struktura rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne kształtowała się następująco:

Łączna liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne – **1 659**, w tym:

- rodziny z 1 dzieckiem – **618**
- rodziny z 2 dziećmi – **698**
- rodziny z 3 dziećmi - **256**

- rodziny z 4 i więcej dzieci – 87.

5. Działania na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych

W 2019 r. asystenci rodziny pracowali z 43 rodzinami, z których 86 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym z 39 rodzinami, z których 76 dzieci trafiło do pieczy zastępczej po wejściu w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a tym samym za które Gmina Piła była zobowiązana ponosić część odpłatności.

Ponadto w 2019 r. wsparciem w postaci asysty rodzinnej, w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, zostało objętych 11 nowych rodzin oraz 4 rodziny, do których wróciły dzieci z pieczy zastępczej, a które nadal wymagały wsparcia asystenta rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile został również zobowiązany przez sądy rodzinne do sprawozdawania dwa razy w roku (do 30 czerwca i do 31 grudnia) o sytuacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, udzielanej im pomocy, w tym o prowadzonej z nimi pracy. Ww. sprawozdania były sporządzane przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych w oparciu o 53 postanowienia sądu.

6. Pozostała działalność MOPS w Pile na rzecz rodzin z dziećmi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w 2019 r. realizował również inne działania. Przedstawia je tabela nr 9.

Tabela 9. Inne działania podejmowane w 2019 r. przez MOPS w Pile na rzecz rodzin i dzieci

Nazwa działania	Liczba zajęć/spotkań/konsultacji	Liczba uczestników
Projekty socjalne realizowane przez Ośrodek Wsparcia MOPS w Pile		
„Z myślą o dzieciach”	16	17
„Porozmawiajmy”	13	15

„Perfekcyjna pani/pan domu”	13	14
„Architekci zabawy”	9	12
Projekt realizowany przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej		
„Kawiarenka dla Mam”	2	14
Działania realizowane przez Klub Integracji Społecznej		
Warsztaty:	184	
• „Trening empatii”	1	
• „Życie społeczne jednostki”	1	
• „Praca w grupie”	1	
• „Doradztwo zawodowe”	17	
• „Komunikacja interpersonalna”	1	
• zajęcia komputerowe	19	
• „Autoprezentacja”	1	
• „Trening kompetencji ogólnopracowniczych”	14	76**
• „Budżet domowy”	33	
• opiekuńczo-wychowawcze	27	
• poszukiwania pracy	25	
• pierwsza pomoc	7	
• rozwoju zainteresowań	24	
• „Problemy społeczne uzależnienia i przemoc w rodzinie”	3	
• „Przemoc rówieśnicza”	1	
Wykłady:	18	32**
• „Rola żony i męża w rodzinie”	2	
• „Przemoc i cyberprzemoc”	2	
• „Propagowanie zdrowego stylu życia”	2	
• Grupa samopomocowa	3	
• „Zaspokajanie społecznych potrzeb ludzi niepełnosprawnych”	1	
• „Zaspokajanie potrzeb ludzi starszych”	1	
• „Higiena psychiczna i osobista”	2	
• „Profilaktyka uzależnień”	1	
• „Uzależnienia i współuzależnienia”	1	
• „Poradnik finansowy i prawny dla osób	3	

zadłużonych”		
Projekt „KOMPAS- Kompetencje i pasja”	108	48
Projekt „Kompas-Bis”	93	39**
• zajęcia z zakresu poszukiwania pracy	25	
• zajęcia z zakresu gospodarowania budżetem domowym	33	
• zajęcia dot. tematyki opiekuńczo-wychowawczej	27	
• wykłady	8	
3 grupy samopomocowe z zakresu problemów opiekuńczo-wychowawczych	6	12**
Projekt „Czas na rodzinę”		81**
• indywidualne poradnictwo psychologiczne	94	
• indywidualne poradnictwo pedagogiczne	112	
• poradnictwo grupowe	32	
• 4 grupy samopomocowe	8	
• „Szkoła dla rodziców	1	

*Zajęcia "Kawiarenki dla Mam" w II półroczu realizowane były w ramach projektu "Czas na rodzinę", jako "Kawiarenka dla Rodziców" ** Część uczestników brała udział w kilku rodzajach zajęć

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

III. Wydatki w ramach realizacji celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019 poniesione w 2019r.

1. Wydatki Gminy Piła na utrzymanie dzieci w różnych formach pieczy zastępczej

Wg stanu na 31 grudnia 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało **153** dzieci z **90** rodzin, za które Gmina Piła zobowiązana była ponosić częściową odpłatność, w tym:

- **50** dzieci z **26** rodzin umieszczonych było w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- **103** dzieci z **64** rodzin umieszczonych było w rodzinach zastępczych oraz pogotowiach rodzinnych.

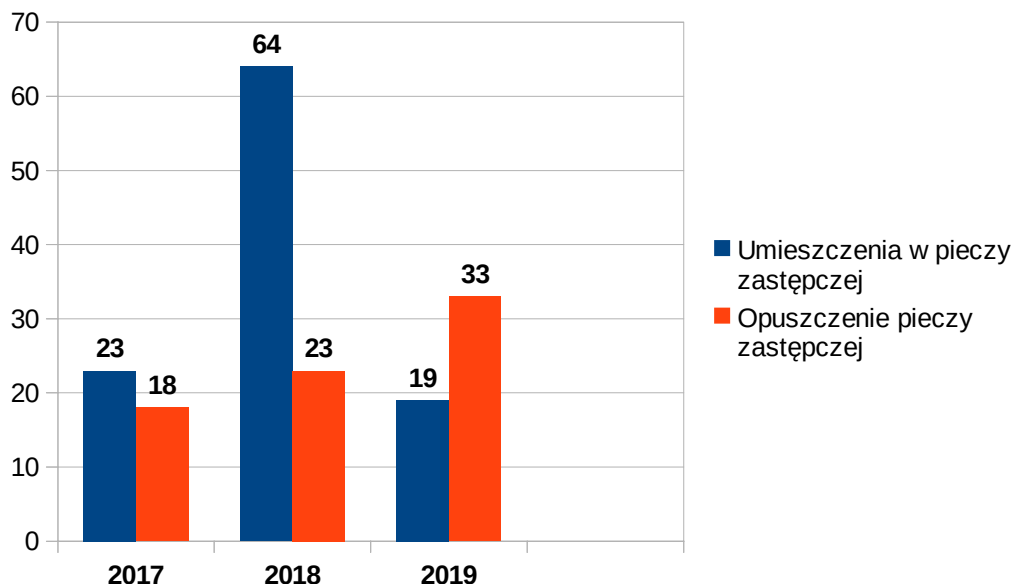
W pieczy zastępczej w 2019 r. po raz pierwszy umieszczonych zostało **19** dzieci z **16** rodzin. Wszystkie zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, ale jedno z nich w trakcie roku zostało przeniesione do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Pieczę zastępczą w 2019 r. opuściło 33 dzieci z 24 rodzin, w tym:

- 12 dzieci zostało skierowanych do adopcji,
- 10 dzieci osiągnęło pełnoletność,
- 11 dzieci wróciło pod opiekę rodziców biologicznych.

W 2019 r. pierwszy raz liczba dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej była mniejsza, niż liczba dzieci, które opuściły pieczę zastępczą, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i opuszczenia pieczy w latach 2017-2019

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Ogółem wydatki Gminy Piła na utrzymanie dzieci w różnych formach pieczy zastępczej w 2019 r. wyniosły **1 556 849, 79 zł**, w tym:

- **1 065 029,26 zł** – wydatki na opiekę i wychowanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- **491 820,53 zł** – wydatki na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinach zastępczych.

Gmina Piła sfinansowała **566** świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci

w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:

- **106** świadczeń z 10% odpłatnością na łączną kwotę **65 536,60 zł**,
- **149** świadczeń z 30% odpłatnością na łączną kwotę **243 460,81 zł**,
- **311** świadczeń z 50% odpłatnością na łączną kwotę **756 031,85 zł**.

Przeciętny koszt jednego świadczenia wyniósł **1 881,68 zł**. Poprzez jedno świadczenie należy rozumieć miesięczny koszt gminy poniesiony na utrzymanie jednego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Sfinansowanych zostało również **1 325** świadczeń na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych, w tym:

- **359** świadczeń z 10% odpłatnością na łączną kwotę **48 235,91 zł**,
- **272** świadczenia z 30% odpłatnością na łączną kwotę **90 222,59 zł**,
- **694** świadczenia z 50% odpłatnością na łączną kwotę **353 362,03 zł**

Przeciętny koszt jednego świadczenia wyniósł **371,19 zł**. Poprzez jedno świadczenie należy rozumieć miesięczny koszt gminy poniesiony na utrzymanie jednego dziecka w rodzinie zastępczej.

2. Wydatki związane z zatrudnieniem asystentów rodziny

Gmina Piła rokrocznie pozyskuje środki zewnętrzne na pokrycie kosztów wynagrodzeń asystentów rodziny. W roku 2019 środki te zostały pozyskane z następujących źródeł:

- a) resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2019 pt. "Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej";
- b) Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizacji projektu "KOMPAS – Kompetencje i Pasja" (z tego źródła pokryto koszty wynagrodzenia 2 asystentów rodziny do 27 maja 2019 r.);
- c) Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizacji projektu "Czas na rodzinę" (z którego sfinansowano wydatki na pokrycie kosztów wynagrodzenia dwóch nowo zatrudnionych, tj. od 2 listopada 2019 r., asystentów rodziny). Wydatki na zatrudnienie asystentów rodziny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny w latach 2017-2019

Źródła finansowania	2017	2018	2019
Zewnętrzne, w tym:	<u>209 590,94 zł</u>	<u>234 682,29 zł</u>	<u>215 461,63 zł</u>
Środki finansowe w formie dotacji celowej z budżetu państwa w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	57 644,36 zł	106 359,81 zł	159 856,88 zł
Środki z Funduszu Pracy w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	117 035,52 zł	41 829,45 zł	x
Projekt „KOMPAS-kompetencje i pasja	34 911,06 zł	86 493,03 zł	40 851,51 zł
Projekt „Czas na rodzinę”	x	x	14 753,24 zł
Budżet Gminy	193 992,46 zł	239 488,97 zł	317 501,85 zł
OGÓLEM	403 583,40 zł	474 171,26 zł	532 963,48 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Pozostałe wydatki, z trzech ostatnich lat, na realizację zadań wpisujących się w *Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019* szczegółowo ilustruje tabela nr 11.

Z analizy danych w niej zawartych wynika, że w roku 2019 znacząco zwiększyły się wydatki na świadczenia dedykowane rodzinom z dziećmi (wzrost o 25%), co spowodowane było zasadniczo wzrostem wydatków na świadczenia wychowawcze przyznawane w ramach programu "Rodzina 500+". Wynikało to z tego, że od 1 lipca 2019r. świadczenie to przysługiwało na pierwsze dziecko w rodzinie niezależnie od dochodu rodziny

Tabela 11. Wydatki MOPS w ramach realizacji programu w latach 2017- 2019

Lp	Opis zadania	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Świadczenia z pomocy społecznej - zadania własne gminy (wysokość udzielonych świadczeń wg MPiPS-03)	9 428 307 zł	9 435 825 zł	9 562 654 zł
2.	Wydatki poniesione na placówki wsparcia dziennego	33 930 zł dotacja na prowadzenie placówki wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży	12 500 zł dotacja na prowadzenie placówki wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży	12 500 zł dotacja na prowadzenie placówki wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży

3.	Zadania zlecone organizacjom pozarządowym w zakresie organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży (z wyłączeniem placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży)	14 850 zł	22 500 zł	12 300 zł
4.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży (zadanie zlecone organizacjom pozarządowym)	162 964 zł	150 000 zł	150 000 zł
5.	Dożywianie dzieci i młodzieży w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (wartość udzielonych świadczeń wg <i>Sprawozdania Pomoc państwa w zakresie dożywiania</i>)	507 062 zł w tym ze środków własnych gminy 108 023 zł z dofinansowania 399 039 zł	444 265 zł w tym ze środków własnych gminy 121 607 zł z dofinansowania 322 658 zł	x
6.	Dożywianie dzieci i młodzieży w ramach programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” (wartość udzielonych świadczeń wg <i>Sprawozdania z realizacji programu POSILEK W SZKOLE I W DOMU</i>)	x	x	385 507 zł w tym ze środków własnych gminy 150 058 zł z dofinansowania 235 449 zł
7.	Stypendia szkolne i zasilki szkolne	1 684 473 zł	1 484 545zł	1 405 292 zł
8.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	3 568 790 zł	3 203 748 zł	2 884 437 zł
9.	Wydatki na zasilki rodzinne wraz z dodatkami	6 652 481 zł	6 712 982zł	6 249 297 zł
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	564 000 zł	523 000 zł	445 000 zł
11.	Świadczenie wychowawcze	39 781 947 zł	37 205 718 zł	54 408 349 zł
12.	Świadczenie rodzicielskie	2 074 855 zł	1 809 618 zł	1 514 617 zł
13.	Jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za życiem”	44 000 zł	40 000 zł	24 000 zł
14.	Świadczenie „Dobry start”	x	2 450 700 zł	2 510 550 zł
RAZEM		64 517 119zł	63 495 401zł	79 564 503 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W tabeli w pozycjach 1 i 7-11 przedstawiono wydatki przed pomniejszeniem ich o zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

IV. Osiągnięte rezultaty

Podobnie jak w poprzednich latach ocena stopnia realizacji celów oraz działań zaplanowanych w *Gminnym Programie Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019* polegała na zbieraniu danych oraz analizie wskaźników przyjętych do monitorowania realizacji *Programu*, co ilustruje tabela nr 12.

Tabela 12. Wskaźniki monitorowania realizacji programu w latach 2017 -2019

Wskaźnik	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	146	145	164
Liczba dzieci w rodzinach objętych asystą	264	245	267
Rodziny po raz pierwszy objęte asystą	36	31	55
Liczba dzieci, które wróciły z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	18	9	11
Liczba rodzin, u których została zakończona asysta, - w tym rodzin, które zrealizowały plan pracy z rodziną	32 9	35 9	41 22
Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	455	439	426
Liczba indywidualnych planów pomocy dla rodziny mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	156	169	190
Liczba umów z organizatorami wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	6	7	7
Liczba placówek wsparcia dziennego	1	1	1
Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w placówkach wsparcia dziennego	30	15	15
Liczba grup wsparcia i grup samopomocowych	3	4	8
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i promocyjnej, w tym:	1 102	2 349	2 337
- poradnictwa specjalistycznego	892	2 146	2 135
- projektów socjalnych	5	4	5
- zajęć edukacyjnych	204	198	195
- projekty finansowane z EFS	1	1	2
Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działania na rzecz wsparcia rodziny	6	8	5

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piły

V. Podsumowanie

Sprawozdanie z realizacji *Gminnego Programu Wpierania Rodziny Miasta Piły na lata 2017-2019*, podobnie jak w poprzednich latach jest jednocześnie sprawozdaniem z wykonania zadań gminy wynikających z *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Rok 2019 r. był ostatnim rokiem realizacji ww. programu.

Jak wynika z analizy danych w zakresie wspierania rodziny za lata 2017-2019, rodziny z dziećmi otrzymują wszechstronną pomoc zarówno w formie świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych oraz wsparcia ze strony specjalistów, w tym pracowników socjalnych, specjalistów pracy socjalnej, asystentów rodziny i psychologów, którzy systematycznie podnoszą kompetencje zawodowe poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz superwizji.

W latach 2017-2019 wzrosło zatrudnienie w Zespole ds. Asysty Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (aktualnie zatrudnionych jest 13 asystentów rodziny), dzięki czemu zwiększyła się dostępność tej formy wsparcia dla rodzin w kryzysie, bądź przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Pozwoliło to objąć asystą większą liczbę rodzin niż w poprzednich latach. Dało także możliwość zmniejszenia średniej liczby rodzin, z którymi w jednym czasie pracują poszczególni asystenci rodziny. Dzięki temu można było uzyskać wzrost efektywności pracy z rodzinami objętymi asystą.

Analiza wskaźników monitorowania *Programu* wskazuje również, że współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania rodziny zwiększa szansę rodziców, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej, na odzyskanie prawa do opieki nad nimi. Wzrost zatrudnienia w Zespole ds. Asysty Rodzinnej pozwala na objęcie wsparciem w tej formie również większej liczby rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, jak i rodziców, którzy potrzebują pomocy w utrwaleniu prawidłowej postawy rodzicielskiej, która pozwoliła im na odzyskanie prawa do opieki nad dziećmi, by zapobiec ich ponownemu umieszczeniu w pieczy zastępczej.

Analiza danych zawartych w niniejszym opracowaniu oraz sprawozdaniach z realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny w latach 2017 i 2018, pozwala

stwierdzić, że większość zaplanowanych w *Programie* działań została zrealizowana, nie mniej wymaga kontynuacji w kolejnych latach.

W oparciu o ww. wnioski został opracowany *Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2020-2022*, który uchwałą nr XIX/206/20 Rady Miasta Piły z 28 stycznia 2020 r., został przyjęty do realizacji.

w z. Prezydenta Miasta

*/-/ Beata Dudzińska
Zastępca Prezydenta*

Spis tabel

Tabela 1. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS w Pile w latach 2017-2019

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej

Tabela 3. Typy rodzin objętych asystą w 2019 r.

Tabela 4. Powody zakończenia asysty rodzinnej w 2019 r.

Tabela 5. Inne działania w zakresie wspierania rodziny podejmowane przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych w 2019 r.

Tabela 6. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz rodzin z dziećmi w 2019 r.

Tabela 7. Nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne realizowane w MOPS w Pile w 2019 r.

Tabela 8. Świadczenia pieniężne dla rodzin z dziećmi przyznane w 2019 r.

Tabela 9. Inne działania podejmowane w 2019 r. przez MOPS w Pile na rzecz rodzin i dzieci

Tabela 10. Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny w latach 2017-2019

Tabela 11. Wydatki MOPS w ramach realizacji programu w latach 2017-2019

Tabela 12. Wskaźniki monitorowania realizacji programu w latach 2017-2019

Spis wykresów

Wykres 1. Dane o liczbie asystentów i rodzin objętych ich wsparciem w latach 2017-2019

Wykres 2. Umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i opuszczenia pieczy w latach 2017-2019